

**REPUBLICA MOLDOVA
CONSILIUL DE INTEGRITATE**

**PROCES – VERBAL NR. 1
al Ședinței publice a Consiliului de Integritate**

29 ianuarie 2025, ora 14.00

Locul desfășurării ședinței: sediul Autorității Naționale de Integritate (ANI), or. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu Bodoni, nr. 26.

Prezidează: Dl Ion BOTNARENCO (on - line)

Prezenți 7 membri ai Consiliului de Integritate (CI) din 7 membri desemnați:

- 1. Dna Svetlana BALMUȘ**
- 2. Dna Aliona MIRON**
- 3. Dl Danu DOGOTARI**
- 4. Dl Ilie CHIRTOACĂ**
- 5. Dna Tatiana TABUNCIC**
- 6. Dl Sergiu BEȘLIU**

Lucrări de secretariat și protocol:

Dna Veronica CARABUT, consultantă principală în Direcția evaluare, prevenire și implementare a politicilor al ANI, desemnată de ANI pentru asigurarea lucrărilor de secretariat ale Consiliului de Integritate.

Participă:

Dl Iurie CERNEAVSCHI, consultant principal în Direcția juridică a ANI;

AGENDA DE LUCRU A ȘEDINȚEI

1. Aprobarea Ordinii de zi și a timpului limită de examinare a subiectelor incluse.

Prezintă: Dl Ion BOTNARENCO (3 min.).

Fiecare membru al Consiliului de Integritate (3 min.).

2. Sesizarea dlui Vlad BILEȚCHI nr. 15032 din 20.12.2024.

Raportor: Dl Ilie CHIRTOACĂ (10 min.)

Fiecare membru al Consiliului de Integritate (5 min.).

3. Scrisoarea Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova nr. 15250 din 26.12.2024.

Prezintă: Dl Ion BOTNARENCO (5) min.

Fiecare membru al Consiliului de Integritate (3 min.).

4. Scrisoarea Aparatului Președintelui Republicii Moldova nr. 15341 din 31.12.2024.

Prezintă: Dl Ion BOTNARENCO (5) min.

Fiecare membru al Consiliului de Integritate (3 min.).

5. Progresul modificării Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate.

Prezintă: Dl Ion BOTNARENCO (5) min.

Grup de lucru: Ion BOTNARENCO, Danu DOGOTARI, Ilie CHIRTOACĂ (10 min.)

Fiecare membru al Consiliului de Integritate (5 min.).

6. Diverse.

6.1. Informarea asupra activităților curente. Priorități (chestiuni pendinte, în lucru, monitorizarea hotărârilor adoptate).

Raportor: Dl Ion BOTNARENCO (3 min.).

Fiecare membru al Consiliului de Integritate (3 min.).

7. Chestiuni organizatorice: stabilirea datei și orei ședinței publice a Consiliului de Integritate; Proiectul agendei pentru ședința următoare.

Raportor: Dl Ion BOTNARENCO (3 min.).

DESFĂȘURAREA ȘEDINTEI

Dl Ion BOTNARENCO salută noul membru al Consiliului de Integritate, reprezentant al societății civile desemnat de Ministerul Justiției, dl Sergiu BEȘLIU. Totodată, comunică că, la ședința Consiliului de Integritate din 29 ianuarie 2025 sunt prezenți 7 membri ai CI din 7 membri desemnați. Dl Ion BOTNARENCO participă on-line.

Cvorumul este întrunit. Ședința este deliberativă și se declară deschisă.

Potrivit pct.35 din *Regulamentul de organizare și funcționare al Consiliului de Integritate*, președintele ședinței, dă citire Proiectului ordinii de zi a ședinței Consiliului de Integritate din 29 ianuarie 2025 și solicită membrilor CI să intervină cu completări sau modificări asupra agendei.

Se supune votului aprobarea Ordinii de zi și a timpului limită de examinare a subiectelor incluse în ședința CI din data de 29.01.2025.

UNANIM - 7 (I. BOTNARENCO, D. DOGOTARI, S. BALMUȘ, A. MIRON, I. CHIRTOACĂ, S. BEȘLIU, T. TABUNCIC)

2. Sesizarea dlui Vlad BILEȚCHI nr. 15032 din 20.12.2024.

DI Ion BOTNARENCO comunică că, raportor la examinarea sesizării dlui Vlad BILEȚCHI nr. 15032 din 20.12.2024 a fost desemnat dl Ilie CHIRTOACĂ. Totodată, reamintește solicitarea petentului:

1. Examinarea și admiterea integrală a prezentei sesizări.
2. Propunerea Președintelui Republicii Moldova de revocare din funcția de președinte al ANI, dl Lilian CHIȘCA, potrivit art. 15 alin. (2), lit. a)¹ din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate* pe motivul îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor de serviciu.
3. Informarea în termeni legali despre decizia adoptată.

De asemenea, în cadrul ședinței din 31.12.2024, Consiliul de Integritate a prelungit termenul de examinare a sesizării cu 30 de zile, având în vedere complexitatea acesteia prin Hotărârea CI nr. 15 din 31.12.2024.

În continuare, raportorul dl Ilie CHIRTOACĂ prezintă **Raportul privind examinarea sesizării referitoare la revocarea din funcția de Președinte al Autorității Naționale de Integritate (ANI) (Sesizarea 15032 din 20 decembrie 2024):**

I. Context și obiectul sesizării

În temeiul sesizării (nr. 01/5611 din 28.05.2024, depusă de dl Vlad BILEȚCHI) adresate Consiliului de Integritate, se solicită inițierea procedurii de revocare din funcția de Președinte al ANI a dlui Lilian CHIȘCA.

Principalele argumente formulate în sesizare vizează:

1. Așa-zisele încălcări ale principiului independenței instituționale, ca urmare a adresării Președintelui ANI către Prim-ministrul Republicii Moldova.
2. Formularea unor opinii pretins „denigratoare” cu privire la anumite persoane (avocați, membri ai Consiliului de Integritate, administratori autorizați), care ar fi afectat reputația profesională a acestora.
3. Situația ar fi, în opinia autorului sesizării, suficient de gravă pentru a justifica revocarea din funcție a Președintelui ANI.

Autorul sesizării solicită Consiliului de Integritate:

1. Să constate neîndeplinirea corespunzătoare a atribuțiilor de către dl Lilian CHIȘCA;

2. Să propună Președintelui Republicii Moldova revocarea din funcție a dlui Lilian CHIȘCA, în temeiul art. 15 alin. (2) lit. a¹) din Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate.

II. Cadrul legal aplicabil

Legea nr. 132/2016 privind Autoritatea Națională de Integritate

- Art. 15 alin. (2) lit. a¹) stabilește că revocarea Președintelui sau a Vicepreședintelui ANI are loc în cazul constatării de către Consiliul de Integritate a neîndeplinirii obiectivelor de performanță ori neîndeplinirii/îndeplinirii necorespunzătoare a atribuțiilor prevăzute la art. 14.

Codul administrativ nr. 116/2018

- Oricine depune o cerere trebuie să justifice un interes legitim, precum și să demonstreze un prejudiciu direct și efectiv.
- Cercetarea din oficiu: Autoritățile publice competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sînt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.
- Principiul proporționalității: o sancțiune extremă (revocarea) trebuie să fie justificată numai atunci când încălcarea este suficient de gravă și dovedită în mod clar.

Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO)

- Art. 10 CEDO (libertatea de exprimare): menționează că libertatea de exprimare include și libertatea opiniei, mai ales a persoanelor aflate în funcții publice, iar ingerințele privind reputația trebuie să fie atent analizate, ținând cont de context și de existența unui prejudiciu real și serios.
- Standardul de severitate: pentru ca o restrângere a dreptului de a rămâne în funcție (sau o sancțiune disciplinară drastică) să fie justificată, conduita reproșată trebuie să atingă un nivel de gravitate suficient, care să demonstreze încălcarea unor obligații fundamentale.

III. Analiză de fond

1. Gravitatea faptelor descrise și necesitatea sancționării extreme (revocare)

Din conținutul sesizării reiese că dl Lilian CHIȘCA ar fi:

- Transmis o informare Prim-ministrului, care ar include anumite date despre investigații și opinii cu privire la membrii Consiliului de Integritate;
- Făcut afirmații presupus denigratoare despre diverse persoane (avocați, membri CI, administratori autorizați).

Pragul de severitate pentru a justifica revocarea unui Președinte al unei autorități autonome (ANI) este, însă, unul ridicat. Din perspectiva jurisprudenței CEDO și a principiului proporționalității, ar trebui demonstrat clar că Președintele a exercitat abuziv autoritatea conferită de lege, cauzând prejudicii grave interesului public sau independenței instituției, într-o manieră iremediabilă.

În speță, faptele reclamate (corespondența cu un alt organ al puterii executive; opinii despre persoane) nu se ridică, în mod evident, la un nivel care să justifice sancțiunea extremă a revocării, în lipsa unor probe concrete ale încălcării mandatului.

Nimic din sesizare nu indică încălcarea directă a unor obiective cheie ale ANI ori existența unei ingerințe politice reale sau a unui conflict de interese explicit.

2. Lipsa unei calități de victimă directă și caracterul inadmisibil al cererii

Conform Codului administrativ și practicii Curții Europene, pentru ca o plângere să fie admisibilă, reclamantul trebuie să aibă un interes legitim și să fi suferit un prejudiciu direct (calitate de victimă).

În sesizarea depusă, nu este clar care este calitatea exactă a persoanelor care se consideră prejudiciate de declarațiile dlui Lilian CHIȘCA.

Dacă avocații, administratorii autorizați sau alți membri ai Consiliului de Integritate se simt lezați în reputația profesională, aceștia pot formula cereri individuale în justiție, pentru apărarea reputației lor (de ex., acțiuni în defăimare, conform Codului civil sau Codului contravențional – art. 70 „Calomnia”), nu însă să solicite direct Consiliului de Integritate revocarea Președintelui, în absența unui prejudiciu direct dovedit și a unei încălcări grave a legii privind mandatul ANI.

3. Dreptul la liberă exprimare și limitele sale

Președintele ANI, exercitând o funcție publică, nu este privat de libertatea de exprimare. Potrivit art. 10 CEDO și standardelor CEDO, oficialii pot exprima păreri despre diverse situații, atât timp cât nu încalcă grav principiile de neutralitate și independență. În acest caz, opiniile sale – chiar critice – nu par să fi influențat direct investigațiile ANI (nu s-a dovedit că aceste comentarii au condus la încălcarea imparțialității ori la soluții abuzive).

4. Remediile adecvate pentru persoanele care se consideră lezate

Persoanele care se consideră prejudiciate de eventuale afirmații:

- Se pot adresa instanțelor cu acțiuni privind apărarea reputației profesionale, conform Codului civil al Republicii Moldova sau prevederilor contravenționale (în cazul calomniei).
- Pot formula plângeri individuale legate de încălcarea dreptului la onoare și demnitate, dacă există temeii.

IV. Concluzii

- În raport cu gravitatea faptelor reclamate, nu se constată o încălcare evidentă sau suficientă pentru a atinge nivelul de severitate care să impună revocarea din funcție a dlui Lilian CHIȘCA, conform art. 15 alin. (2) lit. a¹) din Legea nr. 132/2016.
- Cererea formulată nu demonstrează îndeplinirea condiției calității de victimă și nici nu oferă dovezi clare ale neîndeplinirii obiectivelor de performanță de către Președintele ANI.
- Persoanele care se simt lezate în drepturile și reputația lor pot apela la mijloacele juridice adecvate (de ex. acțiuni în instanță, cereri de protejare a reputației profesionale).
- Administrarea autonomă a ANI și caracterul său independent implică o analiză prudentă a oricărei solicitări de revocare. Nu s-a demonstrat că dl Lilian CHIȘCA ar fi încălcat într-un mod flagrant și ireversibil principiile independenței și imparțialității instituției.

V. Propuneri și soluție

Declararea inadmisibilă a cererii, cu remiterea unui răspuns către petiționar. Suplimentar, în contextul pregătirii acestei spețe a invitat conducerea ANI să-și expună punctul de vedere și răspunsul a fost că, instituțiile publice colaborează des și asemenea corespondență între autorități sunt pe diverse subiecte iar această sesizare, la fel ținea de un punct de informare a unei autorități care colaborează între ele, motiv pentru care reiterează propunerea și soluția de a declara inadmisibilă cererea.

DI Ion BOTNARENCO reamintește membrilor CI că, în ședința din 31.12.2024 a declarat abținere de a vota pe marginea acestui subiect și doar va asigura partea organizatorică pentru această sesizare.

Dna Aliona MIRON menționează faptul că, când este o cerere, de obicei solicitantul cere ceva concret iar în cazul sesizării, petentul sesizează o anumită neregulă lăsând la discreția organului de a vedea dacă există sau nu și de a veni cu o soluție. Dacă sesizarea pe fond nu este corectă CI o va respinge, deoarece este mai relevant de a merge pe fond decât de a declara ca fiind inadmisibilă.

DI Danu DOGOTARI, având în vedere că, în textul din sesizare au fost vizați foști membri ai CI, propune, fie în cadrul acestei ședințe sau pe viitor, prin comunicări în adresa ANI-ului, CI să încerce să facă o legătură mai deschisă de expunere a pretențiilor reciproce pe care le are, deoarece membrii CI asistă la o situație în care pe de o parte ANI nu are pretenții față de membrii CI, pe de altă parte se invocă pretenții directe față de anumiți membri ai CI și în această situație poate nimeri oricare din membrii CI. Propune ca instituțional de inițiat un dialog cu conducerea ANI și de a

discuta mai deschis anumite probleme mai sensibile, care, eventual puteau fi remediate la etapa primară fără ca să apară în presă.

Se supune votului de a oferi un răspuns prin care se respinge sesizarea ca fiind una neîntemeiată.

Pro-6 (D. DOGOTARI, S. BALMUȘ, A. MIRON, I. CHIRTOACĂ, T. TABUNCIC, S. BEȘLIU)

Abținere-1 (I. BOTNARENCO)

3. Scrisoarea Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova nr. 15250 din 26.12.2024.

DI Ion BOTNARENCO comunică că, prin scrisoarea dată, Secretariatul Parlamentului RM remite CI sesizarea dlui Vlad BILEȚCHI, spre examinare potrivit competențelor. Sesizarea dată este una similară cu cea anterioară discutată la subiectul nr. 2.

Având în vedere cele expuse, propune de a oferi același răspuns cu soluția adoptată astăzi în ședință.

Se supune votului de a oferi un răspuns Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova privind soluția adoptată pe marginea acestei sesizări, care a fost astăzi deja examinată.

UNANIM.

4. Scrisoarea Aparatului Președintelui Republicii Moldova nr. 15341 din 31.12.2024.

DI Ion BOTNARENCO informează membrii CI despre faptul că, Aparatul Președintelui RM a recepționat și a examinat demersurile doamnei Ana CROITOR, inspector de integritate din cadrul ANI, prin care solicită intervenția șefului statului în soluționarea chestiunii privind presupuse abuzuri exercitate din partea președintelui ANI, dl Lilian CHIȘCA asupra inspectorilor de integritate din cadrul ANI.

În temeiul art. 12 din Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, Președinția RM remite către Consiliul de Integritate demersurile doamnei CROITOR în vederea examinării și întreprinderii măsurilor de rigoare, prin prisma legislației în vigoare.

Se supune votului conexarea scrisorii Aparatului Președintelui Republicii Moldova nr. 2/2-06-1598 din 31.12.2024 adresate CI cu 2 demersuri ale dnei CROITOR: unul datat 18.11.2024 și altul cu 21.11.2024 la procedura (cererea A. CROITOR nr. 11762 din 01.10.2024) care se află deja la chestiuni pendinte și care este suspendată.

Pro-6 (I. BOTNARENCO, S. BALMUȘ, A. MIRON, I. CHIRTOACĂ, T. TABUNCIC, S. BEȘLIU)

Abținere-1 (D. DOGOTARI)

5. Progresul modificării Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate.

DI Ion BOTNARENCO informează că, inițial Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate a fost modificat prin Hotărârea CI nr. 13 din 07 iunie 2022.

Subiectul în cauză a fost discutat în mai multe ședințe ale CI potrivit cărora, membrii CI au pus în discuție oportunitatea operării modificărilor la Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate, în contextul eficientizării activității CI.

În acest sens, au fost publicate 2 Anunțului ale CI privind inițierea procedurii de modificare a Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate.

Termenul limită de prezentare a propunerilor de modificare a fost stabilită data de 27.09.2024 și respectiv 28.10.2024 inclusiv.

Până la etapa actuală nu au parvenit careva propuneri de modificare.

Modificările vor pune accent pe:

1) asigurarea cvorumului CI, care la moment este o discrepanță între Legea nr. 132/2016 *cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate*, deoarece Regulamentul prevede o modalitate de stabilire a cvorumului iar Legea nr. 132/2016 prevede alta;

2) buna desfășurare a activității CI începând cu: accesul persoanelor terțe la ședințele CI, modalitatea de participare a membrilor CI la ședințele CI și o serie de lacune în Regulament care s-au evidențiat pe parcursul timpului și care ar putea fi acoperite în procesul de modificare al acestuia;

3) oportunitatea examinării chestiunilor în ședințe publice precum și în ședințe închise.

De asemenea, prin Hotărârea CI nr. 10 din 30 septembrie 2024 a fost aprobată componența Grupului de lucru pentru modificarea Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate cu următorii membri ai CI: **DI Danu DOGOTARI, DI Ilie CHIRTOACĂ, DI Ion BOTNARENCO** care vor analiza toate punctele din Regulament și vor veni cu propuneri de modificare a acestuia.

Având în vedere că, Consiliul de Integritate a fost completat cu doi membri: Dna Aliona MIRON, membră desemnată de Consiliul Superior al Magistraturii și DI Sergiu BEȘLIU, reprezentant al societății civile desemnat de Ministerul Justiției, **DI Ion BOTNARENCO** propune:

1. Examinarea și prezentarea propunerilor de modificare a Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate în actuala componență a CI;
2. Reluarea examinării subiectului în una din ședințele CI din luna februarie 2025;
3. Publicarea Proiectului Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate pe pagina web oficială a ANI, la transparență decizională.

6. Diverse.

6.1. Informarea asupra activităților curente. Priorități (chestiuni pendinte, în lucru, monitorizarea hotărârilor adoptate).

DI Ion BOTNARENCO, la Diverse menționează că, pe marginea examinării cererii A. CROITOR nr. 11762 din 01.10.2024, CI a sesizat atât Procuratura Anticorupție (PA) cât și Centrul Național Anticorupție (CNA). Astăzi, 29.01.2025, CI a recepționat doar răspunsul Procuraturii Anticorupție. Respectiv, subiectul nu poate fi inclus pe Agendă, deoarece nu este răspunsul CNA.

DI Danu DOGOTARI propune ca CI să solicite suplimentar la răspunsul PA eliberarea unei copii a ordonanței de refuz în începerea urmăririi penale.

6.2. DI Lilian CHIȘCA, Președintele Autorității Naționale de Integritate informează Consiliul de Integritate despre faptul că, **Planul de activitate al ANI pentru anul 2025** a fost definitivat și că acesta urmează să fie remis către CI, spre aprobare în una din ședințele următoare ale CI.

Următoarea ședință va fi desfășurată în data de 31 ianuarie 2025 și va fi publicată pe pagina web oficială a ANI.

În conformitate cu art. 12 alin. (7) din *Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate*, **Consiliul de Integritate a hotărât,**

1. **La Sesizarea dlui Vlad BILEȚCHI nr. 15032 din 20.12.2024**, CI a propus de a oferi un răspuns petiționarului prin care CI a respins sesizarea ca fiind una neîntemeiată.
2. **La scrisoarea Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova nr. 15250 din 26.12.2024**, CI a decis de a oferi un răspuns Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova privind soluția adoptată pe marginea sesizării dlui Vlad BILEȚCHI, care a fost astăzi deja examinată și anume respingerea sesizării ca fiind una neîntemeiată.
3. **La scrisoarea Aparatului Președintelui Republicii Moldova nr. 15341 din 31.12.2024**, CI a decis conexarea scrisorii Aparatului Președintelui Republicii Moldova nr. 2/2-06-1598 din 31.12.2024 adresate CI cu 2 demersuri ale dnei CROITOR: unul datat cu 18.11.2024 și altul cu 21.11.2024 la procedura (cererea A. CROITOR nr. 11762 din 01.10.2024), care se află deja la chestiuni pendinte și care este suspendată.

4. La progresul modificării Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate, CI a decis:

- 1) Examinarea și prezentarea propunerilor de modificare a Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate în actuala componență a CI;
- 2) Reluarea examinării subiectului în una din ședințele CI din luna februarie 2025;
- 3) Publicarea Proiectului Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate pe pagina web oficială a ANI, la transparență decizională.

5. Secretariatul Autorității Naționale de Integritate va asigura:

- 1) **Întocmirea procesului – verbal al ședinței CI din 29 ianuarie 2025;**
 - 2) **La Sesizarea dlui Vlad BILEȚCHI nr. 15032 din 20.12.2024** - întocmirea proiectului de răspuns petiționarului prin care CI a respins sesizarea ca fiind una neîntemeiată;
 - 3) **La scrisoarea Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova nr. 15250 din 26.12.2024, CI** – întocmirea proiectului de răspuns Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova privind soluția adoptată pe marginea sesizării dlui Vlad BILEȚCHI, care a fost astăzi examinată și anume respingerea sesizării ca fiind una neîntemeiată;
 - 4) **La răspunsul Procuraturii Anticorupție din 29.01.2024 referitor la cererea A. CROITOR nr. 11762 din 01.10.2024** - întocmirea proiectului scrisorii către PA cu solicitarea eliberării unei copii a ordonanței de refuz în începerea urmăririi penale în privința dlui Lilian CHIȘCA, președinte al ANI.
 - 5) **La progresul modificării Regulamentului de organizare și funcționare a Consiliului de Integritate Secretariatul CI:**
 - 6) va recepționa modificările la Proiectul Regulamentului;
 - 7) va asigura publicarea Proiectului Regulamentului pe pagina web oficială a ANI, la transparență decizională.
- 6. Remiterea procesului – verbal al ședinței Consiliului de Integritate din 29 ianuarie 2025 către Autoritatea Națională de Integritate, spre informare.**
- 5. Asigurarea publicării pe pagina web a Autorității Naționale de Integritate a procesului – verbal al ședinței Consiliului de Integritate din 29 ianuarie 2025.**

Ședința Consiliului de Integritate din 29 ianuarie 2025 se declară închisă.

Președinte al ședinței /SEM NAT/

Ion BOTNARENCO

A protocolat /SEM NAT/

Veronica CARABUT

Ședința Consiliului de Integritate din 29 ianuarie 2025 a fost înregistrată audio pe reportofonul IC RECORDER ICD-UX533